



2022-03-01

Dnr: BO 2022-0042-1

Barnombudsmannens budgetunderlag för perioden 2023- 2025

Hemställan	3
Överföring av anslagsmedel från anslag 5:2 Barnens rättigheter till anslag 5:1 Barnombudsmannen	3
Förstärkt anslag 5:1 Barnombudsmannen för insatser för barnens rättigheter m.m. vid kris och krig.....	3
Förstärkt anslag 5:1 för Barnombudsmannens arbete för barns delaktighet i Sverige	3
Övrigt	3
Prioriteringar för 2023-2025.....	4
Överföring av anslagsmedel från anslag 5:2 Barnens rättigheter till anslag 5:1 Barnombudsmannen	4
Förstärkt anslag 5:1 Barnombudsmannen för insatser för barnens rättigheter m.m. vid kris och krig.....	6
Förstärkt anslag 5:1 Barnombudsmannen för Barnombudsmannens arbete för barns delaktighet i Sverige	7
Verksamhetsinvesteringar	8
Lokalförsörjning	8
Finansiella underlag.....	9
Verksamhetens finansiering	9
Hemställan för 2023-2025	9
Verksamhetsinvesteringar	10
Låneram för lån i Riksgälden.....	10
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret.....	11
Anslagskredit på ramanslag	11

Hemställan

Nedan sammanfattas Barnombudsmannens hemställan för åren 2023-2025.

Överföring av anslagsmedel från anslag 5:2 Barnens rättigheter till anslag 5:1 Barnombudsmannen

Barnombudsmannen föreslår att 7 000 tkr per år förs från anslaget 5:2 Barnens rättigheter till anslag 5:1 Barnombudsmannen för att stärka myndighetens möjligheter att långsiktig arbeta med stödjande, uppföljande och analyserande frågor om lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheters tillämpning i Sverige. Förslaget innebär inga utgiftsökningar för staten.

Förstärkt anslag 5:1 Barnombudsmannen för insatser för barnens rättigheter m.m. vid kris och krig

Barnombudsmannen föreslår att 5 000 tkr tillförs anslaget 5:1 Barnombudsmannen under 2023 och att 3 000 tkr per år tillförs anslaget 5:1 från och med 2024 för myndighetens stöd till myndigheter, regioner och kommuner vid planering inför kriser, höjd beredskap och krig.

Förstärkt anslag 5:1 för Barnombudsmannens arbete för barns delaktighet i Sverige

Barnombudsmannen föreslår att 4 000 tkr per år tillförs anslaget 5:1 Barnombudsmannen från och med 2023 för att etablera och driva arbete med att stödja myndigheter, regioner och kommuner för att stärka barns delaktighet i beslutsfattande enligt lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter.

Övrigt

Övrig hemställan avseende låneram, räntekontokredit m.m. framgår av avsnittet "Finansiella underlag"

Prioriteringar för 2023-2025

Barnkonventionen blev lag den 1 januari 2020¹. Det innebär högre krav på Barnombudsmannen som Sveriges barnrättsmyndighet och på alla andra myndigheter, regioner och kommuner som fattar beslut som rör barn.

Överföring av anslagsmedel från anslag 5:2 Barnens rättigheter till anslag 5:1 Barnombudsmannen

Barnombudsmannen föreslår att 7 000 tkr per år förs från anslaget 5:2 Barnens rättigheter till anslag 5:1 Barnombudsmannen för att stärka myndighetens möjligheter att långsiktig arbeta med stödjande, uppföljande och analyserande frågor om lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheters tillämpning i Sverige. Förslaget innebär inga utgiftsökningar för staten.

Under 2021 erhöll Barnombudsmannen 7 275 tkr i bidrag från anslag 5:2 Barnens rättigheter för genomförandet av regeringsuppdrag. Flera av uppdragen ligger nära eller helt inom myndighetens ansvarsområden enligt lagen (1993:335) om Barnombudsman och förordningen (2007:1021) med instruktion för Barnombudsmannen. Under de fem senaste åren har myndigheten erhållit uppdrag finansierade med anslaget 5:2 på cirka 9 000 tkr per år. Uppdragen utgör cirka en fjärdedel av myndighetens totala budget.

Uppdragen har dels gällt stöd till kommuner och myndigheter inför att barnkonventionen skulle bli svensk lag samt stöd till myndigheter och länsstyrelser efter att barnkonventionen blivit lag. Det har visat sig att myndigheter, regioner och kommuner har uttryckt ett fortsatt behov av stöd för att implementera barnkonventionen i sin verksamhet, och inte minst ett mer riktat och behovsanpassat stöd. Idag finansieras detta delvis via stöd till myndigheterna via respektive fackdepartement men behovet av stöd från Barnombudsmannen kvarstår och har hittills lösts genom regeringsuppdrag till myndigheten.

Ett annat område där myndigheten tilldelats uppdrag är information till barn om barns rättigheter, samt riktad information till olika grupper av barn, uppdrag som ligger helt inom ramen för myndighetens uppdrag enligt lag och instruktion.

Att följa rättsutvecklingen av barnkonventionen som lag och att tillgängliggöra denna kunskap är ett långsiktigt uppdrag, som ligger inom myndighetens uppdrag i lag och instruktion. Myndigheten har genomfört ett omfattande arbete för att bygga upp en databas över nationella och internationella rättsfall som kan utvecklas över tid. Fler rättsfall kommer de närmaste åren och vi ser ett ökande intresse för omvärlden för denna rättsutveckling. I takt med att fler prejudicerande domar faller kommer även kraven på arbetet med att analysera rättsutvecklingen att öka, även om databasen inte görs allmänt tillgänglig. Barnombudsmannen bedömer att dessa insatser behöver permanentas.

Som aviserats i tidigare budgetunderlag så kräver en allmänt tillgänglig databas resurser för att kunna leva upp till kraven på användbarhet, informationssäkerhet och IT-säkerhet. Om detta är regeringens ambition ber myndigheten att få återkomma med behov av medel för drift och investeringar för att göra databasen tillgänglig utanför myndigheten.

För att Barnombudsmannen långsiktigt ska kunna utföra ovanstående uppgifter behövs en långsiktig finansiering av myndigheten. En långsiktig finansiering ger

¹ Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter

också ökade möjligheter till ett strategiskt förhållningssätt till myndighetens uppdrag, regeringens barnpolitik och att skapa långsiktiga och hållbara resultat som gynnar barn i Sverige. Det ger även bättre förutsättningar för en långsiktig kompetensförsörjning för myndigheten med kontinuitet och intern kompetensutveckling. Behovet av stöd till offentliga aktörer, insamling och analys av rättsutveckling samt riktat stöd till barn kring barnkonventionen bedöms kvarstå under överskådlig tid och stödet behöver anpassa till de specifika behov olika aktörer har.

För detta ändamål föreslår Barnombudsmannen att 7 000 tkr per år förs från anslaget 5:2 Barnens rättigheter till anslag 5:1 Barnombudsmannen från och med 2023.

Förstärkt anslag 5:1 Barnombudsmannen för insatser för barnens rättigheter m.m. vid kris och krig

Barnombudsmannen föreslår att 5 000 tkr tillförs anslaget 5:1
Barnombudsmannen under 2023 och att 3 000 tkr per år tillförs anslaget 5:1 från och med 2024 för myndighetens stöd till myndigheter, regioner och kommuner vid planering inför kriser, höjd beredskap och krig.

Barn påverkas av kriser och krig på andra sätt än vuxna och detta måste beaktas i all planering för samhällskriser och för höjd beredskap och krig på ett systematiskt sätt.

Pandemin har synliggjort behovet av att det genomförs prövningar av barnets bästa både i det förebyggande arbetet och vid direkta insatser i en samhällskris. Ansvariga myndigheter och huvudmän både på nationell, regional och kommunal nivå har saknat grundläggande planering kring information till barn och unga, involvering av barn och att göra bedömningar om barnets bästa i beslut som berör barn. I Barnombudsmannens lägesbedömningar, kartläggningar och studier har det blivit tydligt att barnperspektivet saknats på många områden. I de sammanhang där Barnombudsmannen inbjudits att delta i samordning under pandemin (med MSB, Folkhälsomyndigheten, länsstyrelserna m.fl.) har det blivit tydligt att barnperspektivet inte tagits med inför större beslut och avvägningar. Det gäller allt från anpassad information till barn och att göra prövningar av barnets bästa inför beslut. När det gäller barns rätt till information har det blivit tydligt att det är viktigt att huvudmännen ansvarar för detta för att den ska bli korrekt, och under pandemin har barnombudsmannen på eget initiativ stöttat huvudmän kring just information till. Detta behöver dock ske löpande och systematiskt inför nästa samhällskris, både generellt och riktat till specifika grupper av barn.

Samtidigt pågår ett ambitiöst arbete inom staten, att via myndigheter, regioner och kommuner, återuppbygga landets totalförsvarsförmåga och att förstärka förmågan att hantera fredstida kriser. Den senaste säkerhetspolitiska utvecklingen i Europa med Rysslands invasion av Ukraina har gjort frågan alltmer aktuell att arbeta med för alla myndigheter i Sverige. Det är i sådana lägen viktigt att barn har tillgång till korrekt och aktuell information på deras egna villkor.

Barnombudsmannen kan bidra med kunskap och metoder kring barnperspektiv till myndigheters, regioners och kommuners arbete med planering för fredstida kriser och för höjd beredskap och krig i form av kunskapsutveckling, metoder och material samt etablera kontakter med relevanta aktörer. Detta kan ske på strategisk nivå med både myndigheter, regioner och kommuner men också inom ramen för den övningsverksamhet som bedrivs nationellt och regionalt inom krishantering och totalförsvaret av länsstyrelser, MSB och Försvarsmakten. Detta skulle också kunna bidra till att kommuner och myndigheter arbetar mer aktivt med ett barnrättsperspektiv i allmänhet i samhällsplaneringen.

För detta utvecklingsarbete äskas 5 000 tkr per år för 2023 och därefter 3 000 tkr per år för att förvalta och fortsatt stödja kommuner och myndigheter.

Förstärkt anslag 5:1 Barnombudsmannen för Barnombudsmannens arbete för barns delaktighet i Sverige

Barnombudsmannen föreslår att 4 000 tkr per år tillförs anslaget 5:1 Barnombudsmannen från och med 2023 för att etablera och driva arbete med att stödja myndigheter, regioner och kommuner för att stärka barns delaktighet i beslutsfattande enligt lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter.

Barnombudsmannen är den enda ombudsmannafunktion i Sverige som saknar möjlighet att utreda enskilda ärenden, en möjlighet som föreligger hos exempelvis Diskrimineringsombudsmannen (DO) och Justitieombudsmannen (JO).

I arbetet med att följa och utvärdera barnkonventionen som lag i Sverige har två områden där ökade insatser krävs blivit tydliga:

- barns delaktighet och
- barns möjlighet att klaga när deras rättigheter kränkts.

De flesta beslut som påverkar barn och unga i Sverige fattas på kommunal nivå. I en del kommuner och myndigheter finns metoder för att barn ska bli delaktiga vid beslutsfattande. Det kan se olika ut men vittnar om en ambition att barn ska kunna vara delaktiga i beslut som berör dem. I många kommuner finns inte sådana metoder eller så finns de i mycket begränsad omfattning. En viktig del i barns delaktighet är att få uttrycka sina åsikter och att få information inför beslut och återkoppling och dialog om varför ett visst beslut togs, vilka avväganden som gjordes och hur barnets synpunkter beaktats. Denna del är väsentlig för att bygga tillit och tilltro till det demokratiska systemet med barn som kompetenta medborgare – kanske extra viktigt när vi nu firar 100 år av demokrati. En systematisk kartläggning av olika former av barns deltagande, inklusive barns egna erfarenheter av deltagande och med lärande exempel som kan användas av kommuner och myndigheter, skulle vara ett viktigt bidrag för ett nationellt systematiskt arbete för barns delaktighet.

För att kartlägga och ta fram underlag och lärande exempel kring delaktighet för barn och sprida dessa äskas 4 000 tkr per år från och med 2023.

Barnombudsmannen avser att återkomma till regeringen med förslag avseende hur barns klagorätt i Sverige skulle kunna tillgodoses, inkluderande en uppskattning av behov av medel för finansiering.

Verksamhetsinvesteringar

Under den kommande budgetunderlagsperioden ser Barnombudsmannen för närvarande inte några mer omfattande investeringsbehov.

Om myndigheten skulle få utökade uppdrag under perioden får vi återkomma med eventuella investeringsbehov.

Lokalförsörjning

Barnombudsmannen ser inga förväntade större förändringar i myndighetens lokalbehov under budgetunderlagsperioden. Under 2021 har en stor andel av vår personal arbetat på distans för att bidra till minskad smittspridning. Det har fått oss att reflektera över vårt framtida behov av lokaler, både totalyta och vad lokalerna ska användas till. Under budgetunderlagsperioden kommer vi att fortsätta att arbeta med att utforma vår framtida arbetsplats.

Finansiella underlag

Nedan redovisas finansiella underlag enligt 9 kap. 3 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Verksamhetens finansiering

Verksamhetens finansiering (tkr)	2021	2022	2023	2024	2025
Anslag	Utfall	Prognos	Beräkn.	Beräkn.	Beräkn.
Utgiftsområde 09 anslag 5:1 Barnombudsmannen enligt Prop. 2020/21:1	26 898	26 939	27 250	27 528	27 700
Enligt hemställan 2023-2025			16 000	14 000	14 000
Summa Utgiftsområde 09 anslag 5:1 Barnombudsmannen	26 898	26 939	43 250	41 528	41 700
Övriga intäkter som disponeras					
Bidrag för regeringsuppdrag	12 648	11 000	4 400	4 400	4 400
Övrigt	84				
Summa	39 630	37 939	47 650	45 928	46 100

Hemställan för 2023-2025

Specificering av hemställan anslag 5:2	2023	2024	2025
Överföring av anslagsmedel från anslag 5:2 Barnens rättigheter till anslag 5:2 Barnombudsmannen	7 000	7 000	7 000
Förstärkt anslag 5:2 Barnombudsmannen för insatser för barnens rättigheter m.m. vid kris och krig	5 000	3 000	3 000
Barnombudsmannens arbete för barns delaktighet i Sverige	4 000	4 000	4 000
Summa	16 000	14 000	14 000

Verksamhetsinvesteringar

Barnombudsmannen har i huvudsak investeringsbehov för nya webbplatser med bättre funktionalitet och teknik 2021.

Verksamhetsinvesteringar	År 2021	År 2022	År 2023	År 2024	År 2025
(tkr)	utfall	Prognos	Beräkn.	Beräkn.	Beräkn.
Immateriella investeringar					
Datasystem, rättigheter m.m.	513	100	0	0	0
Materiella investeringar					
Maskiner, inventarier och installationer m.m.	0	0	0	0	0
Byggnader, mark och annan fast egendom	0	50	0	0	0
Övriga verksamhetsinvesteringar	0	0	0	0	0
Summa verksamhetsinvesteringar	513	150	0	0	0
Finansiering					
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen)	513	150	0	0	0
Bidrag (2 kap. 3 § kapitalförsörjningsförordningen)	0	0	0	0	0
Finansiell leasing (2 kap. 5 § kapitalförsörjningsförordningen)	0	0	0	0	0
Anslag (efter medgivande av regeringen)	0	0	0	0	0
Summa finansiering	513	150	0	0	0

Låneram för lån i Riksgälden

Låneramen är beräknad utifrån kommande investeringar.

Låneram och räntor	År 2021	År 2022	År 2023	År 2024	År 2025
(tkr)	Utfall	Beräkn.	Beräkn.	Beräkn.	Beräkn.
IB lån i Riksgäldskontoret	2 451	2 564	1 987	1 302	796
Nyupplåning (+)	513	150	0	0	0
Amorteringar (-)	-400	-727	-685	-506	-432
UB lån i Riksgäldskontoret	2 564	1 987	1 302	796	364
Beslutad/föreslagen låneram	2 800	2 800	2 800	2 800	2 800
Ränteutgifter	0	0	0	0	0
Finansiering av räntor och avskrivningar	400	727	685	506	432
Utgiftsområde 9 anslag 5:1	280	509	480	354	302
Övrig finansiering	120	218	206	152	130
Summa finansiering	400	727	685	506	432
Summa amorteringar och ränteutgifter	400	727	685	506	432
Ränteantagande	0%	0%	0%	0%	0%

*Enligt Riksbankens Penningpolitisk rapport, februari 2022, antas reporäntan ligga runt 0% under perioden fram till kvartal 1 2025 då den väntas öka till 0,31%

Räntekontokredit i Riksgäldskontoret

Barnombudsmannen föreslår oförändrad räntekontokredit.

Räntekontokredit i Riksgälden	2022- beslutad	2023- förslag	2024- förslag	2025- förslag
Belopp	2 000	2 000	2 000	2 000

Anslagskredit på ramanslag

Barnombudsmannen förslår 3 procent anslagskredit respektive anslagssparande.

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg				
Anslag/ap	Anslagskredit			
	2022- beslutad	2023- förslag	2024- förslag	2025- förslag
5:1 Barnombudsmannen				
ap.1	808	1 246	1 246	1 251

Anslag/ap	Anslagsbehållning som får disponeras			
	2022- beslutad	2023- förslag	2024- förslag	2025- förslag
5:1 Barnombudsmannen				
ap.1	3%	3%	3%	3%

Beslut i detta ärende har fattats av barnombudsmannen Elisabeth Dahlin. I den slutliga handläggningen har avdelningscheferna Erik Henriksson, Malin Morell, Marie Andersson de Frutos, och kontrollern Sofie Winbladh (föredragande) deltagit.

Elisabeth Dahlin
Barnombudsman

Sofie Winbladh
Controller